Tagasihoidlik mälestuskivi on seotud korvpalluri ja hukkunud alpinistiga

Täpselt 39 aastat tagasi, 1. augustil 1981 startis Aluvere autodroomilt Automi V suurralli. Päev hiljem toimus Lavi allikate lähistel fataalse tagajärjega avarii, milles hukkus kaardilugeja Kalev Kotsar, korvpallur Maik-Kalev Kotsari vanaisa.

AIVAR OJAPERV
aivar.ojaperv@virumaateataja.ee

Virumaa Teataja kirjutas Sae–Põlula tee äärde Lavi lähistele paigaldatud Kalev Kotsari mälestuskivist põgusalt tänavu talvel. Teema vastu hakkas huvi tundma Eesti monumentide e-kataloogi eestvedaja Heiki Koov, kes ise on pärit Rakverest. Ta avas oma internetiportaalis Kotsari mälestuskivile eraldi akna, hakkas koguma lisainformatsiooni ning sattus huvitavatele seostele ja tõsiasjadele.

Koov leidis Facebooki abil üles Kalev Kotsari poja Egon Kotsari, kellega sai jutule ka Virumaa Teataja. "Olin üheksaaastane ega mäleta õnnetusest eriti palju," lausus Egon Kotsar. "Kes ja millal konkreetselt isale Lavile mälestuskivi pani, seda ma täpselt ei tea – ilmselt minu ema ja tädi ehk Kalevi õde."

Õnnetus vaikiti avalikkuse ees maha. Toonased ralliõnnetused läksid statistikasse kui tavalised liiklusõnnetused, mida kajastada ei häbenetud, aga küllap olid võistlustega teised lood. "Minul isiklikult ei keelatud juhtunust rääkida, aga meenub küll, et pere sai soovituse mitte liiga avalikult sellest jutustada."

Ralliveteran Märt Ots, kes muide ise oli kõnealusel võistlusel stardis ja sai Paul-Robert Helgi roolitud autos kaardilugejana teise koha, on meenutanud, et õnnetusse sattunud Volga kaldus kurvis teelt välja ja sõitis vastu puud. Tegemist olevat olnud Koerus kapitaalremondi läbi teinud autoga, mille kere oli vana ja väsinud ning mis sai seetõttu eriti tugevasti vigastada.

Egon Kotsar mäletas, et avariist on hiljem foto siiski avaldatud, ja ta pakkus selle autoriks Lembit Peeglit. E-kataloogi pidaja Heiki Koov sai legendaarse fotograafiga ühendust ja selgus, et Peegel oligi avariilise ralliauto oma kaameraga jäädvustanud. Vanameistri fotolt selgub, et Volga oli ikka väga puruks. Ime, et selles autos rooli taga istunud Viktor(?) Ivanov ellu jäi!

"40 aastat tagasi oli maastik teine, kitsas kruusaga kaetud metsavaheline tee," märkis Lembit Peegel oma e-kirjas, mis oli lisatud kõnealusele fotole. Auto olevat sõitnud vastu 20-sentimeetrise läbimõõduga puud. "Puul oli umbes 30 cm koort vigastatud, see on mulle sööbinud mällu," kirjutas ta. See puu on tänaseni alles ja vigastatud koore järgi leiab ka mälestusmärgi kergesti üles.

"Tol ajal rallidel surmajuhtumeid ei olnud, need olid ametlikult liiklusõnnetused. Muidu oleks korraldajatel palju pahandusi," lisas Lembit Peegel.

"Ralli jätkus ja autasustamine toimus Võsul ühes baaris. 2008. aastal ilmus pilt ja lugu tollase Spordilehe rubriigis "Ajapeegel"."

Talvel kirjutas Virumaa Teataja, et Kalev Kotsar oli ilmselt Paidest pärit rallimees, kuid päris täpne see polnud. "Elasime tõesti Paides, kuid kolisime siis Raplamaale Juurusse," rääkis Egon Kotsar Virumaa Teatajale. "Paides sõitis isa minu mäletamist mööda Virkoja-nimelise mehe kaardilugejana, aga Raplas alustas ta koostööd Ivanoviga, kes oli samuti kogenud sõitja, kes tuli veoautoga korra ka Saaremaa ralli võitjaks."

Egon Kotsar on harrastuskorvpallur ja lööb veel praegugi veteranide võistlustel kaasa. Hoopis tuntum kossumees on aga tema poeg Maik-Kalev Kotsar. "Eks ta sai oma teise eesnimegi ralliautos hukkunud vanaisa mälestuseks," lausus Egon Kotsar.

Kotsarite pere käivat igal aastal korra-paar Kalevit Lavil mälestamas.

Loole saaks joone alla tõmmata, kui sellega ei haakuks veel üks huvitav detail, mille avastas samuti Heiki Koov. "Minu onu, Roelast pärit Enok Põllu, oli alpinist ja hukkus 1979. aastal," rääkis ta. "See korter, kus ta Raplamaal abikaasaga elas, müüdi või anti Kalev Kotsarile, kes kaks aastat hiljem sai samuti õnnetult surma."

LEMBIT PEEGEL

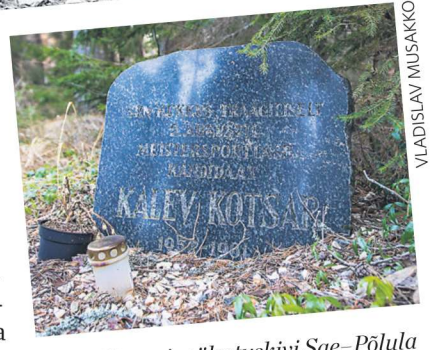

VLADISLAV MUSAKKO

Kalev Kotsari mälestuskivi Sae–Põlula tee ääres Lavil. Ülemisel pildil on ralliauto, milles Kalev Kotsar kaarti luges. See sai avariis väga tugevasti kannatada.